

YARATICI DRAMANIN İKİ DİLLİ ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE KİTAP OKUMA SEVGİ VE İLGİSİNE ETKİSİ

Dr. Hatice Uludüz
Milli Eğitim Bakanlığı
haticeuluduz@gmail.com

Prof. Dr. İlhan Günbayı
Akdeniz Üniversitesi
igunbayi@akdeniz.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, İngiltere’de yaşayan iki dilli Türk öğrencilerin çocuk kitaplarıyla okuma sevgisi ve ilgisi kazanmasında yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma karma yöntem araştırması olup yakınsak paralel desenedir. Araştırmanın hedef grubunu İngiltere Portsmouth’ta yaşayan, 3-5. sınıf, iki dilli (Türkçe-İngilizce) 7 öğrenci oluşturmaktadır. Haftada 2 saatlik oturumlardan oluşan drama dersleri aracılığıyla uygulamalar yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe kitap okumaya ilgilerini belirlemek amacıyla öğrenciler tarafından doldurulan “Türkçe kitap okuma ilgi ve sevgisi belirleme anketi”, “İngilizce kitap okuma ilgi ve sevgisi belirleme anketi”, “Öğrenci drama günlüğü” ve araştırmacı tarafından ders sonunda doldurulan “Lider günlüğü” aracılığıyla elde edilen veriler araştırmada kullanılmıştır. Ayrıca oturumlarda elde edilen öğrenci ürünleri de veri toplama araçlarındandır. Araştırmacılar tarafından çocukların seviyesine uygun 5 Türkçe çocuk kitabı belirlenmiş ve kitap doğrultusunda ders planları hazırlanmış, her oturumun kazanımları ve yapılacak etkinlikler belirlenmiştir. İki dilli öğrencilerin drama atölyelerine etkin katıldıkları ve eğlendikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, yaratıcı drama, okuma sevgisi ve ilgisi, çocuk kitapları, iki dillilik.

THE EFFECT OF CREATIVE DRAMA ON BILINGUAL STUDENTS’ INTEREST AND LIKE OF TURKISH BOOKS

Abstract

The aim of this research is to determine the opinions of bilingual Turkish students on interest and like of children books through drama. It is a mixed method research with convergent parallel design. The target group was English-Turkish speaking bilingual seven students who attended year 3-5 and lived in Portsmouth. The implementations were held in 2 sessions in drama lessons in a week. The data obtained through the "Turkish Book Reading Interest/like Survey", English Book Reading Interest/like Survey, the "Student Drama Diary" and the "Leader Diary" written by researcher at the end of the workshop. Also the students’ products were used as data in this research. The researchers chose five Turkish books relevant to students’ level and prepared lesson plans including the student acquisitions and the activities based on this books. The results show that bilingual students took part actively in drama sessions and had fun.

Keywords: Turkish teaching, creative drama, reading children books, bilingualism.

GİRİŞ

Alman Filozof Heideger “Dil insanın evidir.” demektedir. Dil ile kültür birbirinin içine girmiş iki bileşendir. Dil bireylere kültürün bir parçası olarak aktarılırken, kültür de dil yoluyla aktarılır. Dil, kimliğin ayrılmaz ve de kişiliğin vazgeçilmez bir parçasıdır (Yıldız, 2012). Dilin en önemli görevlerinden birisi hayat boyu okuma motivasyonunu geliştirmek olmalıdır (Gelbrecht, 2009).

Okuma bir birey için temel ihtiyaçlar arasında görülmesi gereken bir öneme sahiptir. Okuma bireyin entelektüel gelişimini sağlarken, anlama gücünü geliştirmekte; başkalarıyla iletişimini kolaylaştırmakta ve

eleştirel düşünmenin gelişmesini sağlamaktadır (Kurulgan ve Çekerol, 2008). Güçlü, sağlıklı ve zengin bir kişiliğe sahip bireyler yetiştirmek için kitap okuma alışkanlığı kazandırılması önemlidir. Çocuk okudukça kelime hazinesi artmakta, hayal dünyası zenginleşmekte ve bu durum çocuğun konuşması ve yazmasına yansımaktadır.

Drama, dört temel dil becerisinin, yaratıcı ve bütünsel bir şekilde birbirini etkilemesi için bir araya gelmesini sağlayan bir araç olarak görülebilir. Dramada okunacak kitabın çocuğun hayalinde görselleştirilmesini sağlamak bir ön okuma gibidir. Düş kuran, imgelerle düşünen yani beyin gözüyle hikayeyi gören çocuğun hikayenin içerisine girmesi kolaylaşır (Annarella, 2000). Hikayeler, şiir ve masallar drama aracılığıyla çocuğun gözünde canlanır (Bidwell, 1992).

Brinda (2008)'ya göre, Dramayı edebiyat programına dahil etmek öğrencilerin okuma sürecine aktif ve anlamlı katılımını desteklemenin bir yoludur ve öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimini destekler. Drama temelli eğitim öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmektedir (Dowgiewicz, 2016).

Canlandırma aşamasında bireyin imgelem dünyası harekete geçerek, bireyin gerçekle kurgu arasında bağlantı kurmasına, sorun çözme becerisinin gelişmesine ve daha yaratıcı bir birey olmasına katkı sağlar (Karaosmanoğlu ve Adıgüzel, 2017).

Gelişmiş birçok ülkede okul kütüphaneleri, yerel kütüphaneler çocukların okuma becerilerini geliştirmek ve çocuklara kitap okuma alışkanlığı edindirmek için okuma kulüpleri oluşturmaktadır. İki dilli Türk çocukların Türkçelerini geliştirmek amacıyla görev yaptığımız Portsmouth' ta 2016-2017 eğitim yılında oluşturulan kitap okuma kulübüne karşı, öğrencilerin çok ilgili olmadığı gözlenmiş ve çocuklara kitap okuma ilgi ve sevgisi kazandırmak amacıyla yöntemler araştırılmıştır. Buradan hareketle bu çalışmada, çocuklar için eğlenceli bir yöntem olan dramanın iki dilli öğrencilerin Türkçe kitap okuma sevgi ve ilgisine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik araştırmanın problem cümlesi ve alt problemleri şöyledir:

Problem Cümlesi ve Alt Problemler

İki dilli 3-5. Sınıf öğrencilerinin Türkçe çocuk kitaplarıyla okuma sevgisi ve ilgisi kazanmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi nedir?" araştırma sorusuna ilişkin olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin okumayı sevme durumları nasıldır?
2. Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin kitap okumaktan sıkılma durumları nasıldır?
3. Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin boş zamanlarında kitap okuma ya da bilgisayar oyunu oynama tercihleri nasıldır?
4. Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin kitap okuma sıklıkları nedir?
5. Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin kitap okumaya yönelik algıları nasıldır?
6. Öğrencilerin yaratıcı dramayla gerçekleştirilen kitap okuma atölyelerinde atölye kazanımlarına ulaşma durumları nedir?
7. İngilizce kitap okuma ile Türkçe kitap okuma algıları farklı mıdır?

YÖNTEM

Araştırma karma yöntem araştırması olup yakınsak paralel desenedir. Bu desende araştırmacı nitel ve nicel verileri aynı anda toplar, iki veri setini ayrı ayrı analiz eder ve daha sonra yorumlarken (bazen veri analizi esnasında) iki kaynaktan gelen verinin sonuçlarını birleştirir (Cresswell & Vicki, 2011).

Haftada 2 saatlik oturumlardan oluşan drama dersleri aracılığıyla uygulamalar yürütülmüştür. Toplamda 5 oturumda 10 saat'lik uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe kitap okumaya karşı ilgilerini belirlemek amacıyla öğrenciler tarafından doldurulan "Türkçe kitap okuma ilgi ve sevgisi belirleme anketi", "İngilizce kitap okuma ilgi ve sevgisi belirleme anketi", "öğrenci drama günlüğü" ve araştırmacı tarafından ders sonunda doldurulan "Araştırmacı günlüğü" aracılığıyla elde edilen veriler

araştırmada kullanılmıştır. Ayrıca oturumlarda elde edilen öğrenci ürünleri de veri toplama araçlarındandır. Çocukların yaptığı etkinlikler fotoğraf ve video ile kayıt altına alınmıştır. Araştırmacılar tarafından çocukların seviyesine uygun 5 Türkçe çocuk kitabı belirlenmiş ve kitap doğrultusunda ders planları hazırlanmış, her oturumun kazanımları ve yapılacak etkinlikler belirlenmiştir.

Her oturum bir kitap baz alınarak planlanmıştır. Çalışmada kullanılan kitapların adları ve yazarları:

1. Hiç Hata Yapmayan Çocuk-Mark Pett, Gary Rubinstein
2. Tuhaf Bir Gün-Rebecca Cobb
3. Sakar Cadı Vinni'nin Yaramaz Robotu-Valerie Thomas ve Korky Paul
4. Beşimiz- Quentin Blake
5. Acayip Bir Hediye "Odamda neler mi var?"- Doğan Gündüz

Evren ve Örneklem

Araştırmanın hedef grubunu İngiltere Portsmouth'ta yaşayan, 3-5. sınıf, iki dilli (Türkçe-İngilizce) 7 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada okuma yazması iyi olan öğrenciler yer almıştır.

BULGULAR VE YORUM

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 1'de Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri öncesi ve ardından iki dilli öğrencilerin okumayı sevme durumlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Kitap Okumayı Sevme Durumları

Türkçe kitap okumayı seviyor musun neden?		
Öğr.	Drama Öncesi	Drama Sonrası
Ö1	Evet, masal severim.	Bazen, masal belirliyor güzel mi değil mi.
Ö2	Hayır, çünkü okuduğum zaman zorlanıyorum.	Bazen seviyorum, çünkü bir şeyler öğreniyorum.
Ö3	Evet, çünkü çok eğlenceli.	Seviyorum çünkü bana Türkçe öğretiyor.
Ö4	Biraz.	Biraz. Bazı kitaplar çok güzel ama bazıları sıkıcı.
Ö5	Hayır, çünkü kitap okumayı sevmiyorum.	Azıcık sevdim, çünkü önceden sevmiyordum, Türkçe'de zorlandığım için böyle kitap okumak yardım etti. Oyunları sevdim.
Ö6	Hayır.	Evet, çünkü bir şeyler öğrenebiliyorum. Sanat yapıyorum, oyunlar oynuyorum.
Ö7	Hayır.	Seviyorum çünkü eğlenceli.

Tablo 1 incelendiğinde çalışma öncesinde Türkçe kitap okumayı sevdiğini belirten 2 öğrenci (Ö1, Ö4) vardır. Bu öğrencilerden biri masal sevdiğini, diğeri çok eğlenceli bulunduğunu belirtmiştir. Çalışma öncesi Türkçe kitap okumayı biraz sevdiğini belirten bir öğrenci vardır (Ö4).

Çalışma öncesi Türkçe kitap okumayı sevmeyi belirten 4 öğrenci vardır (Ö2, Ö5, Ö6, Ö7). Bu öğrencilerden biri, okuduğu zaman zorlandığı için okumayı sevmeyi, diğerleri sevmeydiklerini belirtmişlerdir.

Çalışma sonrası Türkçe kitap okumayı sevdiğini belirten üç öğrenci vardır. Görüşlerini şöyle belirtmişlerdir: Ö6, "Evet, çünkü bir şeyler öğrenebiliyorum. Sanat yapıyorum, oyunlar oynuyorum."; Ö7, "Seviyorum çünkü eğlenceli."; Ö3, "Seviyorum çünkü bana Türkçe öğretiyor."

Çalışma sonrası Türkçe kitap okumayı biraz sevdiğini belirten 4 öğrenci vardır: Ö1, "Bazen, masal belirliyor, güzel mi değil mi."; Ö2, "Bazen seviyorum, çünkü bir şeyler öğreniyorum."; Ö4 "Biraz. Bazı kitaplar çok güzel ama bazıları sıkıcı."; Ö5, "Azıcık sevdim, çünkü önceden sevmiyordum, Türkçe'de zorlandığım için böyle kitap okumak yardım etti. Oyunları sevdim."

Çalışma öncesi Türkçe kitap okumayı sevmeyi belirtep çalışma sonrası bu düşüncesi olumlu yönde

değişen 4 öğrenci (Ö2,Ö5,Ö6,Ö7) vardır. Bu öğrencilerin görüşleri şöyledir: Ö2, "Bazen seviyorum, çünkü bir şeyler öğreniyorum."; Ö5, "Azıcık sevdim, çünkü önceden sevmiyordum, Türkçe'de zorlandığım için böyle kitap okumak yardım etti. Oyunları sevdim."; Ö6, "Evet, çünkü bir şeyler öğrenebiliyorum. Sanat yapıyorum, oyunlar oynuyorum." Ö7, "Seviyorum çünkü eğlenceli."

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 2' de yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri öncesi ve ardından iki dilli öğrencilerin kitap okumaktan sıkılma durumlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 2: Kitap Okurken Sıkılma Durumları

Kitap okurken sıkılıyor musun, neden?		
Öğr.	Çalışma Öncesi	Çalışma Sonrası
Ö1	Biraz, bazı kitapları sevmiyorum.	Kitap güzelse seviyorum.
Ö2	Evet, çünkü okuduğum zaman zorlanıyorum.	Hayır çünkü kelimeler öğreniyorum.
Ö3	Hayır. Çünkü kitap öğretiyor.	Hayır, sıkılmıyorum. Her zaman kitap okuyorsam yeni bir şey öğreniyorum.
Ö4	Anlamayınca sıkılıyorum.	Hepsini anlamazsam sıkılıyorum, eğlenceliyse sıkılmıyorum.
Ö5	Evet, çünkü bazen anlayamıyorum.	Bazen, zorlandığım zaman sıkılıyorum. Anlarsam iyi.
Ö6	Evet sıkılıyorum.	Sıkılmıyorum çünkü hoşlanıyorum.
Ö7	Evet, çünkü yazılar küçükse, resimler azsa	Hayır, anlatımı, heyecanlı, ne olacağını merak ediyorum.

Tablo 2 incelendiğinde çalışma öncesi 3 öğrenci (Ö2, Ö6, Ö7) Türkçe kitap okurken sıkıldıklarını belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden biri okurken zorlandığı için sıkıldığını, biri yazılar küçük ve resimler azsa sıkıldığını belirtmiştir.

3 öğrenci bazen sıkıldığını (Ö1, Ö4, Ö5) belirtmiştir. Bazen sıkıldığını belirten öğrencilerden ikisi anlamayınca sıkıldıklarını ve biri bazı kitapları sevmeyiğini belirtmiştir.

Çalışma sonrası, 3 öğrenci (Ö1, Ö2, Ö4) bazen sıkıldığını ifade etmektedir. Bazen sıkıldığını belirten öğrencilerden ikisi, anlamayınca sıkıldıklarını ve 1 öğrenci bazı kitapları sevmeyiğini belirtmiştir.

Çalışma sonrası, dört öğrencinin (Ö2, Ö3, Ö6, Ö7) sıkılmadığını ifade ettiği görülmektedir: Bu öğrencilerin gerekçelerinde, 2 öğrenci öğrendiklerini vurgularken, 1 öğrenci hoşlandığı için, 1 öğrenci heyecanlı bulunduğu için ve ne olacağını merak ettiği için sıkılmadığını belirtmiştir.

Çalışma öncesi sıkıldığını belirten üç öğrencinin çalışma sonrası sıkılmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Buna ilişkin görüşler şöyledir: Ö2 çalışma öncesinde okuduğu zaman zorlandığı için sıkıldığını belirtirken çalışma sonrası sıkılmadığını, yeni kelimeler öğrendiğini belirtmiştir. Ö6 ve Ö7 sıkıldıklarını belirtirken çalışma sonrasında Ö6 sıkılmadığını hoşlandığını belirtmiştir. Ö7 çalışma öncesi sıkılma gerekçesi olarak küçük yazılar ve resimlerin az olmasını belirtmiş çalışma sonrası ise sıkılmadığını, anlatımını, heyecanlı olduğunu ve ne olacağını merak ettiği için sıkılmadığını belirtmiştir.

Bir öğrenci (Ö3) çalışma öncesi ve sonrası da kitap okumaktan sıkılmadığını çünkü bir şeyler öğrendiğini belirtmiştir.

İki öğrenci sıkılma nedenlerini anlamamalarına bağlamaktadır: Ö4, çalışma öncesi sıkıldığını çünkü bazen anlayamadığını çalışma sonrası ise yine bazen zorlandığı zaman sıkıldığını, eğlenceliyse sıkılmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Ö5, çalışma öncesinde sıkılma nedenini bazen anlayamaması olarak belirtmiş çalışma sonrasında; bazen, zorlandığı zaman sıkıldığını anlarsa sıkılmadığını söylemiştir.

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 3'te yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri öncesi ve ardından iki dilli öğrencilerin boş

zamanlarında kitap okuma ya da bilgisayar oyunu oynama tercihlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Boş Zamanlarında Kitap Okuma Ya Da Bilgisayar Oyunu Oynama Tercihleri

Boş zamanlarında bilgisayar oyunu oynamayı mı Türkçe kitap okumayı mı tercih edersin?		
Öğr.	Çalışma Öncesi	Çalışma Sonrası
Ö1	Bilgisayar	Bilgisayar oyunu. Annem biraz kitap oku derse 5 dakika daha telefon sonra kitap okuyorum.
Ö2	Bilgisayar çünkü okuyamıyorum biraz, çok sıkıcı	Kitap çünkü testlerde daha iyi olurum.
Ö3	Kitap çünkü benim gözlerim hasta olmaz	Türkçe kitap çünkü kitap okursam bana anlatıyor, oyun öğretmiyor, sadece oyun.
Ö4	Bilgisayar	Bilgisayar ama bilgisayar yoksa kitap.
Ö5	Bilgisayar oyunu çünkü sıkıntım geçiyor	Bilgisayar çünkü hiç sıkılmıyorum kitap okurken bazen sıkılıyorum.
Ö6	Bilgisayar	Bilgisayar oynuyorum ama kitap daha iyi çünkü Türkçe kitaplar güzel.
Ö7	Bilgisayar	Bilgisayar ve kitap

Çalışma öncesi 6 öğrenci bilgisayar oyunu oynamayı tercih ederken sadece bir öğrenci (Ö3) kitap okumayı tercih etmektedir. Çünkü bilgisayarın gözlerini hasta edeceğini düşünmektedir. Bilgisayar diyen öğrencilerden Ö2 iyi okumadığı ve sıkıcı olduğu için bilgisayarı seçtiğini söylemektedir. Benzer şekilde Ö5 Bilgisayar oyunu oynayınca sıkıntısının geçtiğini ifade etmiştir.

Çalışma sonrası üç öğrencinin ifadesinde değişim olduğu görülmektedir: Ö2 çalışma öncesi bilgisayar derken çalışma sonrası "kitap çünkü testlerde daha iyi olurum." İfadesiyle kitap okumanın önemi konusunda farkındalık geliştirdiği görülmektedir. Ö6 Bilgisayar oyunu oynadığını belirtirken kitabın daha iyi ve güzel olduğunu vurgulamaktadır. Ö7 ise çalışma sonrası bilgisayar ve kitap, ikisini de tercih ettiğini belirtmiştir. Çalışma öncesi bilgisayar diyen Ö4 yine bilgisayarı tercih ederken bilgisayar yoksa kitap diye kitaba da vurgu yapmıştır.

Ö5 çalışma öncesi ve sonrasında da bilgisayar oyununu tercih etmekte oyundan sıkılmadığını ama kitap okurken bazen sıkıldığını belirtmektedir.

Ö3 çalışma öncesinde de çalışma sonrasında da kitap okumayı tercih etmektedir. Çalışma öncesi göz sağlığına vurgu yaparken çalışma sonrasında oyunların bir şey öğretmediğine ama kitaptan öğrendiğine vurgu yapıyor.

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 4'te yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri öncesi ve ardından iki dilli öğrencilerin kitap okuma sıklıklarına yer verilmiştir.

Tablo 4: İki dilli Öğrencilerin Kitap Okuma Sıklıkları

Öğr.	Hangi sıklıkla Türkçe kitap okuyorsun?	
	Çalışma Öncesi	Çalışma Sonrası
Ö1	Okumuyorum	Her hafta drama dersinde, bazen evde.
Ö2	2-3 senede	Her hafta 1 kitap.
Ö3	10 senede	Her hafta 1, çok kitabım olursa 5 tane okurum.
Ö4	Bilmiyorum	Okula geldikçe, drama devam etsin okurum.
Ö5	2 tane belki senede, çok okumuyorum	Drama derslerinde ve evde de okuyorum artık
Ö6	1 tane senede	Çok değil, ilk kez bu kadar çok okudum
Ö7	Çok okumuyorum	Haftada bir dramada

Tablo 4 incelendiğinde Ö1, Ö5 ve Ö7'nin okumuyorum, çok okumuyorum ifadelerini kullandıkları; Ö2 senede 2-3 kitap okuduğunu; Ö3 senede 10 tane okuduğunu; Ö4 bilmediğini; Ö6 senede 1 tane okuduğunu belirtmiştir. Ö3 dışında öğrencilerin kitap okuma sayısının az olduğu anlaşılmaktadır. Aynı zamanda düzenli

ve sık kitap okumadıkları görülmektedir. Çalışma sonrasında altı öğrenci haftada bir drama derslerinde kitap okuduğunu belirtmiştir. Ö1 her hafta drama dersinde ve bazen evde, şeklinde görüş belirtmiş; Ö3 her hafta 1, çok kitabım olursa 5 tane okurum, şeklinde görüş belirtmiştir. Ö4, okula geldikçe, demiş, drama devam etsin okurum diyerek, bu derslerde kitap okuyacağına vurgu yapmıştır. Ö5 drama öncesi senede belki 2 kitap okuduğunu belirtirken, drama sonrası, drama derslerinde ve evde de okuyorum artık demiştir. Ö6 çalışma öncesi kitap okuma sıklığını senede 1 kitap olarak ifade ederken, drama sonrasında; çok değil, ilk kez bu kadar çok okudum diye görüş bildirmiştir.

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5'te yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri öncesi ve sonrası iki dilli öğrencilerin kitap okumaya yönelik algılarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Öğrencilerin kitap okumaya ilişkin algılarını belirlemek amacıyla onlara "Türkçe kitap okumak neden önemlidir?" sorusu sorulmuştur.

Tablo 5: Öğrencilerin Kitap Okumaya İlişkin Algıları

Türkçe kitap okumak önemli midir, neden?		
Öğr.	Çalışma Öncesi	Çalışma Sonrası
Ö1	Türkçenin gelişmesi için.	Türkçem gelişsin diye, okuyunca kelimenin yazmasını da öğrenirsin.
Ö2	Çünkü	Ki, Türkiye ye gidince testlerimi geçeyim.
Ö3	Önemli çünkü sana her şey öğretir.	Türkiye'ye gidersen daha iyi anlar insanlar. Başarılı yapar, büyüyünce Türkçe öğretmeni olabilirsin.
Ö4	Eğitim için.	Güzel mesleğimiz olur. Türkçe öğretmeni olursan o zaman okuman gerekiyor ve önemli.
Ö5	Çünkü Türkçen daha iyi oluyor.	Çünkü Türkçemizi daha iyi yapıyor.
Ö6	Evet, Türkçe öğrenmek çok iyi.	Çok şey öğrenirsin onu artık bilirsin.
Ö7	Eğitim.	Türkçe okumam gelişti, hayal kuruyorum.

Tablo 5 incelendiğinde çalışma öncesi öğrencilerin Türkçe'nin gelişmesi ve Türkçe öğrenmek (Ö1, Ö5, Ö6), Eğitim için(Ö4, Ö7), sana her şey öğretir(Ö3) şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Çalışma sonrasında öğrencilerin daha detaylı cevaplar verdikleri görülmektedir. Ö1 "Türkçem gelişsin diye, okuyunca kelimenin yazmasını da öğrenirsin." Diyerek çalışma öncesi verdiği cevabı dataylandırmıştır.; Ö2 "Ki, Türkiye ye gidince testlerimi geçeyim." Diyerek Türkiye'de ders geçmeyle ilişkilendirmiştir. Ö3 ve Ö4 mesleğe vurgu yapmışlardır Türkçe öğretmeni olmak için Türkçe kitap okumanın önemli olduğunu düşünmektedirler. Ö3 Türkiye'ye gidince iyi iletişim kurulabileceğini, Ö5 Türkçeyi geliştireceğini, Ö6 çok şey öğreteceğini ve onu artık bileceğini düşünüyor, Ö7 ise Türkçe okumasının geliştiğini ve hayal kurduğunu belirtmiştir.

6. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin yaratıcı dramayla gerçekleştirilen kitap okuma atölyelerinde atölye kazanımlarına ulaşma durumları okuma günlüklerinden ve lider günlüğünden elde edilen veriler ile atölye sürecinde değerlendirme etkinliklerinin analizi ile elde edilmiştir. Okuma günlüklerinde "Bugün ne yaptım?"; "Bugün ne öğrendim?"; "Bugün ne hissettim?" "Bu kitabı okumak hoşuma gitti; çünkü..."; Bu kitabı okumak hoşuma gitmedi, çünkü..." soruları yer almış ve öğrencilerin kazanımlara ulaşma durumları değerlendirilmiştir. Ayrıca süreçte elde edilen öğrenci ürünleri de değerlendirmelerde veri çeşitliliğini artırmak için destek materyali olarak kullanılmıştır.

1. Atölye Kazanımları

Birinci atölye kazanımları şunlardır: Kitap okumaya karşı ilgi duyar. Hatalardan öğrenmeyi fark eder. Atölye sonunda yazılan öğrenci günlüklerine bakıldığında öğrencilerin ne öğrendiklerine ilişkin verdikleri cevaplardan 4 tanesi oyun oynamayı öğrendiklerini belirtmiştir. Ö1, "Oyun oynamayı öğrendim."; Ö4, "Balona pirinci koyduk sonra havada döndürdük bunu öğrendim." Öğrencilerden iki tanesi hata yapmakla ilgili öğrendiklerini şöyle belirtmişlerdir: "Hata yapabilirsin, bunu öğrendim."; Ö7 ise "Herkes hata yapabilir." Hiç hata yapmayan kız adlı kitabın kahramanı Betül ile babasının arasında geçen konuşmadan yola çıkarak yapılan canlandırma etkinliği ardından "hiç hata yapmayan insan olur mu?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilişkin öğrencilerin verdiği cevaplardan hata yapmanın iyi olduğunu düşündükleri görülmektedir. Buna ilişkin

bazı görüşler şunlardır: Ö6 "Yok, hata yapınca tekrar yapıp düzeltirsin.", Ö7 "Hayır, insanlar hatalarından öğrenir." Ö4, "Betül bile hata yapar."

Okuma günlüğünde öğrencilerden 4 tanesi kitabı okumanın hoşuna gittiğini belirtmiştir. Buna ilişkin bazı görüşler şunlardır: Ö1, "Herkes mükemmel olamaz."; Ö3, "Bana öğretiyor, ben hata yapabilirim."; Ö5, "Hata yapması hoşuma gitti." Ö4 biraz hoşuna gittiğini ve gerekçesini şöyle ifade etmiştir: "Hata yapacak mı diye merak ettim."

Ö2, kitabı okumanın hem hoşuna gittiğini hem de hoşuna gitmediğini şöyle belirtmiştir: "Kızın hiç hata yapmaması hoşuma gitti ama sıkıcıydı"; İki öğrenci bu kitabı okumanın hoşuna gitmediğini şöyle belirtmişlerdir: Ö6, "Hoşuma gitmedi çünkü hiç güzel değildi."; Ö7, "Hayır çünkü önceden okudum."

Okuma günlüğünde yer alan bugün ne hissettin sorusuna verilen cevaplar şöyledir: Ö1, "Güldüm."; Ö2, "Bilmem."; Ö3, "Ben eğlendim."; Ö4, "Hiç birşey."; Ö5, "Mutlu."; Ö6, "İyi hissettim."; Ö7, "Mutlu." İki öğrenci dışında olumlu ifadelerin yer aldığı görülmektedir.

Lider günlüğünde görüşlerini şöyle belirtmiştir: "İlk etkinliğimizdi. Çocuklar ısınma ve canlandırma etkinliklerine severek katıldılar. 'Hiç Hata Yapmayan Kız' adlı kitabın kahramanlarından Betül hiç hata yapmayan bir kızdır ve üç topu bir anda havada döndürerek güzel gösteriler yapmaktadır. Buradan yola çıkarak ısınma etkinliğinde balon ve pirinçle kendi toplarını hazırladılar ve havada döndürmeye çalıştılar. Bu etkinlik çok hoşlarına gitti. Canlandırma etkinliğinden birinde; A:...Betül hata yapmaktan korkmaktadır. B: Sen Betül'ün babasının ve Betül'e "Merak etme, sen hata yapmazsın nasıl olsa!" diyorsun. Bu etkinlik sonrası öğrencilere sizce Betül hata yaptı mı? Okuyup öğrenmek ister misiniz diye sordum ve gerçekten hata yapıp yapmadığını merak ediyorlardı. Ama bir kaç öğrenci merak ettiği halde okumaya çok istekli değildi. İyi okuyan öğrencilerle okuması yavaş olan öğrencileri birleştirerek ikili gruplar yaptım. Bir öğrenci kendi başına okudu."

2. Atölye Kazanımları

İkinci atölye kazanımları şunlardır: Kitap okumaya karşı ilgi duyar. Tuhaf bir günün nasıl olacağı hakkında fikir edinir. Atölye sonunda yazılan öğrenci günlüklerine bakıldığında öğrencilerin ne öğrendiklerine ilişkin verdikleri cevaplardan öğrencilerin neler öğrendikleriyle ilgili düşünceleri şunlardır: Ö1, "Baya güzel okudum."; Ö2, "Tuhaf kelimesini öğrendik."; Ö3, "Söz dinlemeyi öğrendim."; Ö4, "Bugün daha güzel okuyorum."; Ö6, "Tuhaf öğrendik."; Ö7, "Tuhafı öğrendik."

Öğrencilerin bugün ne hissettiniz sorusuna verdikleri cevaplar şöyledir: Ö1, "Eğlendim."; Ö2, "Heyecanlı."; Ö3, "İyi hissettim, eğlendim."; Ö4, "Eğlendim."; Ö5, "Mutluydum."; Ö6, "İyi hissettim."; Ö7, "Mutlu."

Öğrencilerin 5 tanesi kitabı okumanın hoşuna gittiğini belirtmiştir. Bazı görüşler şöyledir: Ö1, "Güzel bir kitaptı."; Ö4, "Eğlenceli bir kitaptı.", Ö5, "Hala anneyi dinlemedi, kitabı sevdim." Ö6 ve Ö7, "Hoşuma gitti çünkü komikti." Şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğrencilerden iki tanesi kitabın hem hoşuna gittiğini hem de hoşuna gitmediğini belirtirken şöyle ifade etmişlerdir: Ö7, "Hoşuma gitti komikti, hoşuma gitmedi kısıydı."; Ö2, "Hoşuma gitti kelimeler kolay, hoşuma gitmedi, sıkıcı."

Lider günlüğünde şu görüşlere yer verilmiştir: Canlandırma sürecinde 4. Etkinlikte "İkişerli gruplara "Bir arkadaşınızın çocuğuna bakacaksınız, size yapmanız gerekenlerin listesi verilmiş ama siz tam tersini yapıyorsunuz." denir. Bu durumları ifade eden fotoğraflar ve kitaptan cümleler karışık olarak verilir. Cümlelerle resimleri eşleştirmeleri istenir.

"Arkadaşınızın çocuğuna baksanız size söylenenin tam tersini yapar mısınız?" sorusuyla resimdeki davranışlarla ilgili düşünceleri alınmıştır. Verdikleri cevaplardan bazıları şöyledir: Ö1, "Hayır, çünkü biz büyüğüz laf dinliyoruz."; Ö3, "Hayır çünkü tehlikeli olabilir."; Ö4, "Hayır, hassasız, söz verince yapmalıyız." Ö5, "Evet, çünkü çocuğu mutlu etmek için."; Ö7, "Hayır, çünkü problem oluşabilir, problemi sevmiyorum, çözmek sıkıcı."

Lider günlüğünde şu ifadelerle yer verilmiştir: "Değerlendirme bölümünde resimlerde gördüğünüz en tuhaf şey nedir diye sorunca 'timsah çocuk bakıcısı' olduğunu söyledi bir çoğu. Bunun ardından kitapta başka

tuhaf şeyler de var görmek ister misiniz diye sorunca hepsi evet dedi. Hepsinin okumak istemesi beni de heyecanlandırdı. Bu atölye faaliyetlerinin kazanımlara ulaşmada daha başarılı olduğunu söyleyebilirim. Kitabı okuduktan sonra İki öğrenci kitabı canlandırmayı çok istediklerini söylediler. 5 dakika süre vermeme istediler. Beş dakika sonunda kitabı başından sonuna özetleyen bir şekilde, kendilerine özgü değişikliklerle canlandırarak bir gösteri yaptılar. Kayıt altına alıp, velilere de yolladım. Kitapta yer alan bir çok cümlenin benzerini kendi cümleleriyle konuşarak performanslarını gösterdiler. Diğer çocuklar da çok beğendi. Kitabı okuyup, anlayıp kendi cümleleriyle değişiklikler yaparak gösteri yapmaları çok başarılıydı. Çocukların ikinci oturumda ilk oturuma göre daha ilgili olduklarını ve daha çok eğlendiklerini ve bu kitabı daha keyifle okuduklarını gördüm.

3. Atölye Kazanımları

Üçüncü atölye kazanımları şunlardır: Kitap okumaya karşı ilgi duyar. Kendi tasarımı bir robot maketi yapar ve robotunun özelliklerini anlatan şiir yazar. Atölye sonunda yazılan öğrenci günlüklerine bakıldığında öğrencilerin ne öğrendiklerine ilişkin verdikleri cevaplardan bazı öğrenciler neler öğrendikleriyle ilgili şunları belirtmişlerdir: Ö2, "Robot yapmayı ve şiir yazmayı."; Ö3, "Robot yapabilirim, şiir yazmayı."; Ö6, Robot yapmayı öğrendik."; Ö7, "Design yapmayı."

Öğrencilerin drama günlüğünde neler hissettikleriyle ilgili ifadeleri şöyledir: çok eğlendim(Ö1), çok keyifliydim (Ö2), eğlendim(Ö4), iyi hissettim, mutlu oldum, robot yaptım(3), mutluydum (Ö5), çok güzeldi(Ö6), mutlu oldum(Ö7), eğlendim.

Öğrencilerin hepsi kitabı beğendiğini belirtmiştir. Kitaptan hoşlanma durumları ile ilgili görüşleri şöyledir: Ö1, "Beğendim çünkü heyecanlı."; Ö2, "Hoşuma gitti, eğlenceliydi, Vini robot olunca çok iyi oldu."; Ö3, "Cadı robot oldu, komikti."; Ö4, "Evet ilginç bir kitap."; Ö5, "Çünkü güzel şeyler oluyor. Ev robota dönüştü."; Ö6, "Hoşuma gitti, çünkü komikti, cadı robot oldu."; Ö7, "Her şey robot oldu, komikti."

Lider günlüğünde yer alan görüşler şöyledir: "Isınma oyunlarında, robot yaparken oldukça keyifliydim. Doğaçlamaları gruplar halinde aynı anda yaptıktan sonra ayrı ayrı gösteri olarak performanslarını sunmak istedik. Öğrencilerimin hepsini birden performans sunmak için bu kadar istekli görmemişim.

"Sevimli Cadı Vini'nin yaramaz bir robotu var, neden mi yaramaz? Okuyup öğrenelim " deyince meraklı gözlerle baktıklarını gördüm. İki öğrenci (Ö1 ve Ö6) tüm süreçte aktif ve eğlenmelerine karşın pek okumaya istekli değildiler. Okumalarının yavaş olmasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Daha iyi okuyan çocuklarla gruplar halinde kostümleri içinde, bahçede kitaplarını okudular."

Robotun özelliklerini anlatan şiir yazar kazanımına yönelik çocuklar değerlendirme bölümünde şiirlerini yazmışlardır. Yazılan şiirler kayıt altına alınmıştır. Ö7'nin robotuyla ilgili yazdığı şiir şöyledir:

Benim adım Mimitos!
Ben 3 yaşındayım.
Ben meow diyebiliyorum!
Ben robotum,
Kitap okuyabiliyorum,
Süt seviyorum.

4. Atölye Kazanımları

Dördüncü atölye kazanımları şunlardır: Kitap okumaya karşı ilgi duyar. Yapabildiği şeylerin ve güçlü yanlarının farkına varır. Atölye sonunda yazılan öğrenci günlüklerine bakıldığında öğrencilerin ne öğrendiklerine ilişkin verdikleri cevaplardan öğrencilerin neler öğrendikleriyle ilgili düşünceleri şunlardır: Ö1, "Herkesin bir gücü var, mesela ben iyi duyarım ve şaka yaparım. Bu gün de şaka yaptım öğretmenime, arkadaşlarıma." Ö2, "Herkes bir şeyde iyi, ben jimnastikte iyiyim."; Ö3, "Neler yapabiliriz bunu konuştuk."; Ö4, "Her çocuk güzel bir şey yapıyor." Ö5, "Herkesin özel yeteneği var."; Ö6, "5 çocuk vardı, onlar şahane bir şey yapıyorlar."; Ö7 "Herkes bir şeyde iyi, bunu öğrendim."

Drama günlüğünde bugün ne hissettikleriyle ilgili ifadeleri şöyledir: Ö1, "Eğlendim, heykel oyunu ve kelime çekmede."; Ö2, "Kitap okurken, gösteri yaparken, oyun oynarken mutlu hissettim.", Ö3, "iyi hissettim çünkü

çok çalıştım.”; Ö4, “Güldüm.”; Ö5, “Mutlu.”; Ö6 “iyi hissettim”; İyi hissettim tablo olunca.”; Ö7, “Mutlu.”

Drama günlüğünde bütün öğrenciler bu kitabı okumaktan hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Buna ilişkin görüşler şöyledir: Ö1, “İlk bölümde hiçbir şey yoktu, arka sayfalarda heyecanlı oldu. Orası bayılınca ve helikopter gelince meraklı oldu.”; “Kitaptaki herkesin bir özelliği var.”; Ö3, “İyi arkadaşlar, helikopterle kurtardılar, benim hoşuma gitti.”; Ö4, “Hoşuma gitti çünkü Eric’in ne yapacağını merak ettim.”; Ö5, “Herkes bir şey yapıyor, herkesin bir özelliği var.”; Ö6, “Onlar Tedi kurtardılar.”; Ö7, “Eğlenceliydi çünkü Quentin Blake’in resimlerini seviyorum.”

Değerlendirme aşamasında öğrencilerden yapabildikleri bir şey ile ilgili düşünceleri istenir. Ö3, “Türkçeyi güzel konuşabiliyorum, Türkiye’ye gidersem Türkçe konuşabilirim.”; “Ö4, Kendim olabiliyorum, çünkü kendimi seviyorum.”; Ö5 “Tuhaf olabiliyorum, normal olmak sıkıcı.”; Ö6, “Drama yapabiliyorum, güvenim geliyor.”; Ö7, “Gülen ve ağlayan kedi sesi çıkarabiliyorum, keman çalabiliyorum.”

Kitapla ilgili düşüncelerini dört öğrenci şöyle belirtmiştir: Eric’in şahane olmasıyla ilgili düşündüklerini belirttiler: Ö5 “Eric hımm hımm demişti, bayılacağını anlamış olabilir.” Ö6, Eric’in büyük sesi var, herkes onu duydu ve helikopter geldi. Ö7; Quentin Blake Roald Dahl’la resimlerini siyah beyaz yapıyordu, bu sefer renkli yapmış dedi. Bunu fark etmesi Roald Dahl’ın kitaplarını okuduğunu gösteriyor. Ve resimleri tanıdığını söyledi. Ö6, kitabı çok sevdiğini belirtti.

5. Atölye Kazanımları

Beşinci atölye kazanımları şunlardır: Kitap okumaya karşı ilgi duyar. Kitaptaki anahtar kelimelerden yola çıkarak hikaye oluşturur. Atölye sonunda yazılan öğrenci günlüklerine bakıldığında öğrencilerin ne öğrendiklerine ilişkin verdikleri cevaplardan öğrencilerin neler öğrendikleriyle ilgili düşünceleri şunlardır:

“Ö1, “Masal yaparken hayal ediyorum, güzel bir fikir olur mu diye düşündüm ve güzeldi.”; Ö2, “Kitabın yazarını öğrendim, hikaye yapmayı.”; Ö3, “İzinsiz bir şey alamam, hikaye yapmak.”; Ö4, “Hikaye, yer, karakterler bulduk.”; Ö5, “Hikaye oluşturduk, Antalya’da kuzenlerimle oyun oynamak hoşuma gitti.”; Ö6, hikaye yapmak, karakter, yer, problem yaptık. Uçak düşecekti düşmedi, kaptan uçağı durdurdu.”

Öğrencilerin bugün ne hissettiği ile ilgili görüşleri “Eğlendim, gösteri için vakit kalmadı biraz üzüldüm.”; Ö2, “Resim çizerken mutlu oldum, eğlenceliydi.”; Ö4, “Çok mutlu oldum.”; Ö5, “Mutluluk.”; “Hikaye kurarken zorlandım ama sevdim.”; Ö6 “Heyecanlandım.”

Kitabı okumanın hoşuna gittiğini belirten 3 öğrenci vardır, görüşleri: Ö2, “Odasında her şey var, otobüsü köpeği yapmış hoşuma gitti.”; Ö6, “Evet çünkü gerçek odam öyle değil ama öyle olmasını istiyorum.”; Ö7, “Sevdim çünkü odası temiz ve temiz değil diye.”

Bir öğrencinin kafasının karışmış olduğu görülmektedir: “İki tane yatak odası var, biri temiz biri kirli. Hayır iki defada olunca kafam karıştı.”

Kitaptan hoşlanmadığını belirten 3 öğrenci vardır, öğrenci görüşleri: Ö1, “Heyecanlı değildi.” Ö5, “Biraz sıkıldım, çünkü odanın içindeki her şeyi söyledi. Tuhaf bir hikaye.”; Ö4, “Bu hikayeyi sevmedim, çünkü bir tek odasında ne yapmış onu söylüyor.”

7. Alt Probleme İlişkin Bulgular

7. Alt problemde “İngilizce kitap okuma ile Türkçe kitap okuma algıları farklı mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Bunun için öğrencilere “İngilizce kitap okumayı seviyor musunuz, neden?” sorusu sorulmuş ve alınan cevaplar Drama öncesinde çocuklara sorulan “Türkçe Kitap okumayı seviyor musunuz, neden?” sorusuna verilen cevaplarla karşılaştırılmıştır. Oluşturulan tablo aşağıdadır:

Tablo 7: İngilizce Ve Türkçe Kitap Okuma Sevgisi

İngilizce ve Türkçe kitap okuma sevgisi		
Öğr.	İngilizce kitap okuma sevgisi	Türkçe kitap okuma sevgisi
Ö1	Hayır, biraz.	Evet, masal severim.
Ö2	Evet, çok kolay okumak.	Hayır, çünkü okuduğum zaman zorlanıyorum.
Ö3	Evet çünkü İngilizce öğretiyor.	Evet, çünkü çok eğlenceli.
Ö4	Seviyorum, çünkü güzel meraklı şeyler oluyor.	Biraz.
Ö5	Bazen, çünkü kitap okumayı sevmiyorum.	Hayır, çünkü kitap okumayı sevmiyorum.
Ö6	İngilizce kitap okumayı seviyorum, çünkü anlıyorum.	Hayır.
Ö7	Evet, çünkü eğlenceli.	Hayır.

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerden beşinin İngilizce kitap okumayı, kolay olduğu için(Ö2), İngilizce öğrettiği için (Ö3), meraklı şeyler olduğu için(Ö4), anladığı için (Ö6), eğlenceli bulunduğu için (Ö7) sevdiği görülmektedir.

İngilizce kitap okumayı seven 4 öğrenciden, 3 tanesi (Ö2, Ö6,Ö7) Türkçe kitap okumayı sevmediğini belirtirken bir öğrenci (Ö4) Türkçe kitap okumayı biraz sevdiğini belirtmiştir.

Öğrencilerden 2 tanesinin İngilizce kitap okumayı sevmediği anlaşılmaktadır(Ö1,Ö5). Bu öğrencilerden bir tanesi Ö5 Türkçe kitap okumayı da sevmediğini, öğrenci 1 ise farklı olarak Türkçe masalları sevdiğini belirtmiştir.

Öğrencilerden 1 tanesi (Ö3) hem İngilizce hem Türkçe kitap okumayı sevdiğini belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çocuklar için eğlenceli bir yöntem olan dramının iki dilli öğrencilerin Türkçe kitap okuma sevgi ve ilgisine etkisinin araştırılmasının amaçlandığı çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin okumayı sevme durumlarına ilişkin elde edilen bulgulara göre; çalışmaya katılan yedi öğrenciden dördünün Türkçe kitap okumayı sevme durumlarına ilişkin düşüncelerinde olumlu yönde değişim olmuştur. Öğrenci görüşlerinden atölye çalışmalarının öğrencinin Türkçe anlamasına yeni kelimeler öğrenmesine yardım ettiği ve oyunlar aracılığı ile de biraz da olsa okumayı sevdirdiği anlaşılmaktadır. Bu da atölye çalışmalarındaki eğlenceli etkinliklerle ilişkilendirilebilir. Bir öğrenci çalışma öncesinde de Türkçe kitap okumayı sevdiğini belirtmiş ama çalışma öncesinde gerekçesi eğlenceli olduğu için iken sonrasındaki gerekçesinde öğrenmeye vurgu yapmaktadır. Çocukların drama çalışması sonucu kurdukları cümlelerden kelime hazinelerinin geliştiği de görülmektedir. Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin Türkçe kitap okurken sıkılma durumlarına ilişkin elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan yedi öğrenciden üçünün, çalışma öncesi sıkıldığını belirtirken çalışma sonrası sıkılmadıklarını belirttikleri görülmektedir. Öğrenci görüşlerine dayanarak atölye çalışmalarının öğrencilerin yeni kelimeler öğrenmesine, okuduğunu anlamasına yardımcı olduğu ve heyecan ve merak uyandırdığı için öğrencilerin sıkılmadığı anlaşılmaktadır. Sıkılan öğrencilerin anlamadıkları zaman veya hikayeyi sevmedikleri zaman sıkıldıkları görülmüştür.

Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinliklerinin ardından iki dilli öğrencilerin boş zamanlarında bilgisayar oyunu ya da Türkçe kitap okuma tercihlerine ilişkin elde edilen bulgulara göre çalışma sonrası üç öğrencinin ifadesinde değişim olduğu görülmektedir. Öğrencilerden ikisinin çalışma öncesi bilgisayar derken çalışma sonrası kitap okumanın önemi konusunda farkındalık geliştirdiği görülmektedir. Bir öğrenci bilgisayar oyunu oynadığını belirtirken aynı zamanda kitabın daha iyi ve güzel olduğunu vurgulamıştır. Bir öğrenci ise çalışma sonrası bilgisayar ve kitap ikisini de tercih ettiğini belirtmiştir. Görüldüğü gibi üç öğrenci çalışma sonrası bilgisayar yanına kitabı da eklemiştir.

Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri ardından iki dilli öğrencilerin kitap okuma sıklıklarına ilişkin elde edilen bulgulara göre öğrencilerin çalışma öncesi düzenli bir Türkçe kitap okuma alışkanlığının

olmadığı ve çok Türkçe kitap okumadıkları anlaşılmaktadır. Çalışma sonrası ise öğrencilerin hepsinin drama dersinde haftada bir düzenli kitap okuduğunu belirttiği ve iki öğrencinin evde de okumaya başladığı görülmektedir. Öğrenciler drama dersleriyle ilk kez bu kadar sık ve düzenli kitap okumaya başlamışlardır; ama düzenli bir okuma alışkanlığı kazandırabilmek için 5 oturumun yeterli olmadığı ancak uzun sürede yaratıcı dramının öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmalarında önemli etkisinin olacağı düşünülmektedir. Araştırma bu noktada Adıgüzel ve Süslü (2017)'nin araştırmasını destekler niteliktedir: Yaratıcı drama yöntemiyle gerçekleştirilen kitap okuma çalışması, öğrencilerin kitap okuma eylemini daha düzenli bir şekilde gerçekleştirmelerini desteklemektedir.

İngilizce kitap okumayı seven dört öğrenciden üçü çalışma öncesinde Türkçe kitap okumayı sevmediğini belirtirken (Ö2, Ö6, Ö7) bu öğrenciler çalışma sonunda Türkçe kitap okumayı sevdiğini belirtmişlerdir. Araştırmada ulaşılan önemli bir sonuçtur.

Öğrencilerden İkinin İngilizce kitap okumayı sevmediği anlaşılmaktadır (Ö1,Ö5). Bu öğrencilerden bir tanesi Ö5 Türkçe kitap okumayı da sevmediğini, Ö1 ise farklı olarak Türkçe masalları sevdiğini belirtmiştir.

Yaratıcı dramayla gerçekleştirilen okuma etkinlikleri ardından iki dilli öğrencilerin kitap okumaya yönelik algılarında kavramsal olarak değil ama içerik olarak değişim olduğu görülmektedir. Daha önce öğrenciler, Türkçe öğrenme, eğitim, Türkçenin gelişmesi gibi kavramlara vurgu yaparken drama sonrası öğrencilerin bu kavramlara yönelik daha detaylı açıklamalar yaptığı anlaşılmaktadır. Buradan çalışmanın öğrencilerin daha detaylı düşünmelerini sağladığı görülmektedir. Okunan kitaplarda yer alan kelime ve cümlelerden faydalanarak hazırlanan oyunlar; durum, olay ve fotoğraflardan yola çıkarak hazırlanan doğaçlamalarla öğrencilerin kitabı daha okumadan, eğlenceli bir şekilde kitabın içerisine girmesi sağlanmaktadır. Öğrenciler kitaptaki olayları canlandırdığı zaman, direkt okuduğundan farklı olarak hikayedeki olaylara eğlenceli bir şekilde dahil olmaktadır. Bu durum hem kitabı okuma isteği ve merakı oluşturmaya hem de kitabı eline alıp okumaya başladığında kitaptaki kelime, cümle, kahraman ya da olaylar tanıdık geldiği için anlamakta zorlanmadan kitabı okumasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda Atölyelerde öğrencilerin kitapla ilgili düşüncelerinin alınması, ara değerlendirme ve değerlendirme kısmında sorular aracılığıyla yapılan konuşmalar öğrencilerin kelime hazinesini geliştirmiştir ve Türkçeyi daha iyi anlamalarına yardımcı olmuştur. Atölye kazanımlarına ilişkin elde edilen bulgulara göre öğrencilerin çoğunun hedeflenen kazanımlara ulaştığı ve istekli bir şekilde kitap okuduğu görülmüştür. Her oturumda çoğunun eğlendiği ve okuduğu kitapları beğendiği anlaşılmaktadır. Yılmaz (2009)'ın yaratıcı drama tekniklerinin kullanıldığı yaratıcı okuma uygulamaları sonuçlarıyla araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir, ilgili çalışmada çocuklar kitaplardan ve okuma-anlama etkinliklerinden daha fazla hoşlanma eğilimi göstermişlerdir.

Öğrencilerin atölye çalışmalarına aktif katıldıkları, heyecanlandıkları, mutlu oldukları kendilerini iyi hissettikleri gerek öğrenci drama günlüğü gerek lider drama günlüğünde belirtilmiştir. Doğaçlama ve oyunlara katılmaktan büyük keyif aldıkları, çoğunun performanslarını diğer arkadaşlarına göstermek istediği görülmüştür.

Son oturumda öğrencilere drama dersleriyle ilgili düşünceleri soruldu. Hepsi drama derslerine devam etmek istediklerini ve 6 öğrenci bu şekilde kitap okumak istediğini belirtmiştir. Sadece 1 öğrenci derslere devam etmek istediğini fakat kitap okumak istemediğini (Ö1) belirtmiştir. Bu konuda Ö6, "Drama dersleri devam etsin, çünkü çok seviyorum drama ve birlikte kitap okumak. Ö7, "Evet devam etsin, çünkü çok eğlenceli, daha iyi okuyabiliyorum."; Ö2, "İstiyorum çünkü, çok kelimeler öğrendim." Ö5, "Evet, böyle kitap okumak Türkçe anlamama yardım etti." Araştırma sonuçları, (Metinnam ve Erdoğan, 2016)'ın yaratıcı dramının yöntem olarak kullanıldığı araştırma sonuçlarını desteklemektedir. Çalışmada öğrenciler oturumların sonunda yaratıcı drama sürecine ilişkin görüşlerini yazmışlar ve yaratıcı dramının bitmemesine ilişkin görüşlerde bulunmuşlardır. Öğrencilerin süreçten zevk alarak derse istekli katılımlarının sağlandığını belirtmişlerdir.

ÖNERİLER

Öğrencilere kitap ilgi ve sevgisi kazandırmak için yaratıcı drama yönteminin kullanılması, tüm öğretmen ve eğitimcilere önerilmektedir. Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak için oturum sayısının fazla olması önemlidir. Kullanılacak kitapların çocukların yaşına ve seviyesine uygun olması, öğrenciler için ilgi çekici hikayeler olması önemlidir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, F. B. ve Süslü, G. (2017). Yaratıcı dramayla kitap kurdu olunur mu? Çocuk kitaplarıyla okuma sevgisi ve ilgisi kazandırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 367-394.

Bidwell, S. M (1990). Ideas for using drama to enhance reading instruction. *The Reading Teacher*. 45(8),653-654.

Brinda, W. (2008). Engaging aliterate students: A literacy/theatre project helps students comprehend, visualize, and enjoy literature, *Journal of Adolescent & Adult literacy*, 5 1 : 6, 488-497.

Blake, Q. (2017). *Beşimiz*. İstanbul: Can Çocuk,

Cobb, R. (2015). *Tuhaf bir gün*. Türkiye İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Creswell, J.W. & Plano Clark, V. L. (2011). Designing and conducting mixed methods research. Sage Publication.

Dowgiewicz, T. S. S. (2016). Improving reading fluency of elementary students with learning disabilities through reader's theatre. Unpublished Doctoral Dissertation, Walden University.

Gündüz, D. (2015). *Acayip bir hediye*. İstanbul: Can Çocuk,

Kurulgan, M. ve Çekerol, S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 237-258.

Lorie, A. A. (2000). *Using creative drama in the writing and reading process*. U.S Department of Education Office of Educational Research and Improvement, Educational Resources Information Center (eric).

Karaosmanoğlu, G. ve Adıgüzel Ö. (2017). Yaratıcılık engellerinin yaratıcı drama ile fark edilmesine yönelik bir araştırma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(1), 87-104.

Metinnam Ö. ve Erdoğan T. (2016). İlkokul öğrencilerinin sözcüklerini geliştirmede yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 11(2), 65-82.

Pett M., Rubinstein G. (2013). *Hiç hata yapmayan kız*. Ankara: Binbir Çiçek Kitaplar.

Thomas, V. Paul, K. (2014). *Sakar cadı vini'nin yaramaz robotu*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Yıldız, C. (2012). *Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi (Almanya örneği)*. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Ankara.

Yılmaz, N. (2009). Yaratıcı drama destekli yaratıcı okuma programı. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 93-115.